

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2007-2008

11 OKTOBER 2007

Wetsvoorstel betreffende het in aanmerking nemen van de studiejaren voor het wettelijk pensioen

(Ingediend door de heer Philippe Mahoux)

TOELICHTING

In ons land wordt het pensioen berekend op grond van een loopbaan van 45 jaar. Voor een werknemer die vooraf heeft gestudeerd tot na de leeftijd van twintig jaar is het dan ook niet makkelijk om te komen tot een volledige loopbaan op de leeftijd van 65 jaar. Op de wettelijke pensioenleeftijd ontbreken er zo immers vijf tot zes jaar om een volledige loopbaan te genieten en bijgevolg zal het bedrag van het pensioen pro rata worden verminderd.

Het lijkt mij essentieel om alvorens de betrokkenen warm te maken voor de traditionele formules van pensioensparen, eerst de nadruk te leggen op de geldende wetgeving, die het reeds mogelijk maakt het wettelijk pensioen te verhogen. De mogelijkheid om de sociale bijdragen te regulariseren voor de genoemde studiejaren bestaat immers wel degelijk. Regulariseren betekent in deze context dat men de sociale bijdragen voor zijn pensioen betaalt voor de studiejaren die men in zijn loopbaan wil laten meetellen alsof men daadwerkelijk heeft gewerkt.

Hierdoor wordt geen kapitaal, maar een rente toegekend in een context waarin — dient het nog herhaald — de levensverwachting stijgt.

Volgens een enquête die *Delta Lloyd* in de loop van dit jaar heeft gehouden, is meer dan 80% van de beroepsbevolking van mening dat men vroeg moet beginnen met de voorbereiding van zijn pensioen, maakt 55% van diezelfde beroepsbevolking zich zorgen over het bedrag van haar toekomstig wettelijk pensioen en denkt 3 op 10 dat dit bedrag ontoereikend zal zijn. Een vakorganisatie merkte onlangs op dat

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2007-2008

11 OCTOBRE 2007

Proposition de loi relative à la valorisation des années d'études pour la pension légale

(Déposée par M. Philippe Mahoux)

DÉVELOPPEMENTS

Dans notre pays, la pension est calculée sur base d'une carrière de 45 ans. Pas facile dès lors pour un travailleur qui a poursuivi préalablement des études au-delà de l'âge de vingt ans d'arriver à une carrière complète à l'âge de 65 ans. En effet, à l'âge légal de la retraite, il manque alors cinq à six ans pour bénéficier d'une carrière complète et donc le montant de la pension sera réduit d'autant.

Il m'apparaît essentiel, avant d'encourager les personnes concernées à se précipiter vers les traditionnelles formules d'assurance-épargne, d'insister d'abord sur la législation en vigueur qui permet déjà de renforcer la pension légale. En effet, la possibilité de régulariser les cotisations sociales pour les années d'études précitées existe bel et bien. Régulariser signifie dans ce contexte que l'on paie les cotisations sociales pour sa pension pour les années d'études que l'on veut comptabiliser dans sa carrière, comme si on avait réellement travaillé.

En ce faisant, mieux qu'un capital c'est une rente qui est alors assurée dans un contexte où, faut-il le rappeler, l'espérance de vie augmente.

Selon une enquête menée par *Delta Lloyd* dans le courant de cette année, plus de 80% des actifs estiment qu'il faut commencer tôt «à préparer sa retraite», environ 55% de ces mêmes actifs s'inquiètent du montant de leur future pension légale et 3 actifs sur 10 pensent que le montant qu'ils percevront sera insuffisant. Une organisation syndicale relevait récemment que si ces enquêtes sont en partie destinées à

hoewel die enquêtes gedeeltelijk bedoeld zijn om werknemers ertoe aan te zetten in te tekenen op levensverzekeringsovereenkomsten of andere vormen van pensioensparen, de aangehaalde gegevens desalniettemin relevant en interessant zijn.

Het valt niet te ontkennen dat wie begint te werken op zijn 25e niet aan een loopbaan van 45 jaar komt op de wettelijke pensioenleeftijd! Overigens geeft 40/45 van het vastgestelde bedrag recht op een pensioen dat verlaagd is met ongeveer 11 % ...

Wat de onlangs ingevoerde maatregelen betreft, gaat de pensioenbonus, dit wil zeggen een pensioensupplement van 2 euro per gewerkte dag na de leeftijd van 62 jaar, zeker de goede richting uit, want dit kan uiteindelijk een supplement van 52 euro/maand op de leeftijd van 65 jaar betekenen.

Om het wettelijk pensioen op te trekken, kan er momenteel gebruik worden gemaakt van nog een andere maatregel, namelijk de regularisatie van de studietijd. In het algemeen vertegenwoordigen de sociale bijdragen een bepaald percentage van het salaris.

Wat het pensioen betreft, bedraagt dat percentage 7,5 % en aangezien er geen referentiesalaris bestaat, wordt het berekend op basis van een forfaitair salaris. Tegenwoordig bedraagt dat salaris 1 293,56 euro per maand (geïndexeerd).

Voor een studiejaar rekent men op dit moment :

$1\,293,56 \text{ euro} \times 12 \times 7,5 \% = 1\,164,20 \text{ euro per jaar}$
en per te regulariseren studiejaar.

Het bedrag kan in een keer worden betaald tijdens de 9 maanden volgend op het akkoord van de Rijksdienst voor pensioenen, maar de betaling kan ook worden gespreid over 5 jaar vanaf de datum waarop de Rijksdienst voor pensioenen een gunstige beslissing heeft genomen.

In dat geval moet er een intrest worden bijgeteld, maar er moet tevens op worden gewezen dat deze terugbetalingen fiscaal aftrekbaar zijn.

De operatie betekent weliswaar een behoorlijke uitgave, maar naast het feit dat de betrokkene bijna de helft van de terugbetaalde bedragen fiscaal kan terugwinnen, kan hij of zij tevens aanspraak maken op een jaarlijkse brutoverhoging van 258,71 euro van het gezinspensioen en van 206,97 euro van het pensioen voor alleenstaanden, per geregulariseerd jaar.

Zo kan een alleenstaande die 5 jaar heeft geregulariseerd dus rekenen op een pensioensupplement van zowat 1 000 euro bruto per jaar.

In de veronderstelling dat de werknemer nog 20 jaar leeft, is de formule op zijn minst even interessant als

inviter les travailleurs à souscrire des contrats d'assurance-vie ou d'autres formes d'épargne-pension, les données avancées restent néanmoins pertinentes et intéressantes.

C'est un constat, celui qui commence à travailler à 25 ans n'aura pas ses 45 ans de carrière à l'âge légal de la pension! D'ailleurs, 40/45e du montant prévu ouvrira le droit à une pension rabotée de quelque 11 % ...

Parmi les mesures introduites récemment, le bonus pension, à savoir un supplément de pension de 2 euros par jour de travail presté après l'âge de 62 ans, va certainement dans le bon sens car cela peut signifier, *in fine*, un supplément de 52 euros/mois à l'âge de 65 ans.

Pour renforcer la pension légale, une autre disposition disponible actuellement est bien la régularisation des périodes d'études. De manière générale, les cotisations sociales représentent un pourcentage du salaire gagné.

Pour ce qui concerne la pension, ce pourcentage est de 7,5 % et comme il n'y a pas de salaire de référence, on le calcule sur un salaire forfaitaire. Aujourd'hui, ce salaire est de 1 293,56 euros par mois (indexé).

Pour une année d'études, on compte actuellement :

$1\,293,56 \text{ euros} \times 12 \times 7,5 \% = 1\,164,20 \text{ euros par an}$
et par année d'études à régulariser.

Le paiement peut s'effectuer en une seule fois dans les 9 mois qui suivent l'accord de l'Office national des pensions, mais il peut également s'étaler sur 5 ans à partir de la date de la décision favorable communiquée par l'Office national des pensions.

Dans ce cas, il conviendra d'ajouter un intérêt mais il faut également préciser que ces remboursements sont fiscalement déductibles.

Certes, l'opération représente une dépense appréciable mais outre le fait que la personne concernée récupérera fiscalement quasiment la moitié des sommes remboursées, elle pourra également prétendre à une augmentation annuelle brute de 258,71 euros au taux ménage et de 206,97 euros au taux isolé, par année régularisée.

Ainsi, un isolé qui a régularisé 5 ans peut donc compter sur un supplément de pension de quelque 1 000 euros bruts par an.

À supposer que le travailleur vive encore 20 ans, la formule est à tout le moins aussi intéressante que les

de overeenkomsten voor pensioensparen en gaat het bovendien om een levenslang gewaarborgde rente.

In dit wetsvoorstel wordt dieper ingegaan op de details die moeten worden nageleefd in het kader van deze regularisatie. Werknemers kunnen hun studies immers enkel regulariseren binnen een termijn van tien jaar na het einde ervan. Die termijn geldt niet voor zelfstandigen, die tot een regularisatie kunnen overgaan zonder beperking in de tijd.

Naast het feit dat we alles in het werk moeten stellen om de bestaande ongelijkheid tussen de verschillende categorieën van werkenden op te heffen, ben ik van oordeel dat de termijn van tien jaar voor de indiening van de regularisatieaanvraag voor werknemers niet wenselijk is.

De betrokkenen moeten immers op een leeftijd gekomen kunnen zijn waarop ze zich reëel aangesproken voelen door hun pensioendossier en dus in ieder geval een standpunt kunnen innemen.

Tijdens de vorige zittingsperiode deelde de minister bevoegd voor pensioenen de volgende gegevens mee in antwoord op een parlementaire interpellatie :

«Tijdens de periode 11 januari 1991 tot 30 april 2005 werden 41 009 aanvragen tot regularisatie van de studieperioden ingediend (26 595 Nederlandstalig, 14 414 Franstalig). Belangrijk is dat slechts 80 % van de aanvragers ook effectief overgaat tot betaling.»

De afschaffing van de termijn van tien jaar om een regularisatieaanvraag in te dienen zou het mogelijk moeten maken om het aantal werknemers te verhogen die uiteindelijk gebruik zullen maken van de mogelijkheid om het wettelijk pensioen op te trekken.

Hoe ouder men wordt, hoe gevoeliger men wordt voor het bedrag van zijn pensioen, maar ook hoe meer men geneigd kan zijn de sommen die in het kader van deze regularisatie worden gevraagd, te betalen.

Het is weliswaar zo dat hoe langer men wacht, hoe hoger het referentiesalaris om het bedrag van de te storten sociale bijdragen te bepalen, zal zijn. In elk geval zal iedere aanvrager in principe een kennisgeving van de Rijksdienst voor pensioenen ontvangen waarin de prijs van de regularisatie van de periode is aangegeven.

De werknemer kan dan met kennis van zaken een keuze maken : de studie jaren regulariseren of geheel of gedeeltelijk afzien van zijn verzoek.

Er dient tot slot aan te worden herinnerd dat in geval van overlijden de rechten worden overgedragen aan de langstlevende echtgenoot.

contrats d'épargne-pension et il s'agit en outre d'une rente garantie à vie.

La présente proposition de loi se penche sur les délais à respecter dans le cadre de cette régularisation. En effet les salariés ne peuvent régulariser les études que dans les dix ans qui suivent la fin des études. Ce délai ne vaut pas pour les travailleurs indépendants qui peuvent régulariser sans limite de temps.

Outre le fait que nous devons œuvrer pour lever les discriminations existantes entre les différentes catégories de travailleurs, j'estime que ce délai de dix ans appliqué aux travailleurs salariés pour l'introduction de la demande de régularisation n'est pas souhaitable.

Il convient en effet de permettre aux personnes concernées d'arriver à un âge où ils sont réellement interpellés par le dossier relatif à leur pension et donc de prendre position, en tout état de cause.

Au cours de la précédente législature, le ministre ayant les Pensions dans ses attributions, répondant à une interpellation parlementaire avançait les données suivantes :

«Au cours de la période du 11 janvier 1991 au 30 avril 2005, 41 009 demandes ont été introduites en vue de la régularisation de périodes d'études (26 595 néerlandophones et 14 414 francophones). Seulement 80 % des demandeurs ont procédé effectivement au paiement.»

La suppression du délai de dix ans pour introduire une demande de régularisation devrait permettre d'augmenter le nombre de travailleurs qui profiteront finalement de cette possibilité de renforcer la pension légale.

En effet, plus on prend de l'âge, plus on est sensibilisé par le montant de sa pension mais aussi plus on peut envisager de payer les montants demandés dans le cadre de cette régularisation.

Certes, plus on attend, plus le salaire de référence calculé pour établir le montant des cotisations sociales à verser sera élevé mais de toute façon, chaque demandeur recevra en principe une notification de l'Office national des pensions indiquant le prix de la régularisation de la période.

Le travailleur pourra alors choisir en toute connaissance de cause l'option qu'il compte retenir : régulariser les années d'études ou renoncer totalement ou partiellement à sa demande.

Rappelons enfin qu'en cas de décès, les droits sont transférés au conjoint survivant.

Om de maatregelen in kwestie te kunnen genieten, kan de langstlevende echtgenoot ook een aanvraag indienen bij de Rijksdienst voor pensioenen via een per post aangetekende brief.

Indien de overleden echtgenoot zijn studiejaren niet heeft geregulariseerd, heeft de langstlevende echtgenoot bovendien ook het recht om die jaren te regulariseren.

Dit wetsvoorstel heft dus de huidige termijn voor de ontvankelijkheid van de aanvraag op, zowel voor de werknemer als voor zijn langstlevende echtgenoot.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 7, § 6, tweede lid, van het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, wordt vervangen als volgt:

« Deze aanvraag kan worden ingediend vanaf het einde van de studies die werden gevolgd na 1 januari van het jaar waarin de twintigste verjaardag valt, ».

Art. 3

Deze wet treedt in werking de eerste dag van de maand na die waarin zij in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

18 september 2007.

En vue de bénéficier des dispositions en question, le conjoint survivant peut ainsi adresser une demande, par lettre recommandée à la poste, à l'Office national des pensions.

En outre, dans le cas où le conjoint décédé n'avait pas régularisé ses années d'études, le conjoint survivant a également le droit de les régulariser.

La présente proposition de loi supprime donc le délai actuellement prévu pour que la demande soit recevable, tant pour le travailleur que pour son conjoint survivant.

Philippe MAHOUX.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution

Art. 2

L'article 7, § 6, alinéa 2, de l'arrêté royal du 21 décembre 1967 portant règlement général du régime de pension de retraite et de survie des travailleurs salariés, est remplacé par l'alinéa suivant:

« Cette demande peut être introduite à partir de la fin des études effectuées après le 1er janvier de l'année du vingtième anniversaire, ».

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel elle aura été publiée au *Moniteur belge*.

18 septembre 2007.

Philippe MAHOUX.